कस्याधिकारिणः किंरूपंधर्माचरणं ॥ ५ ॥ स्वधर्मोवर्णाश्रमनियतधर्मःतस्याचरणेयुक्ताअवहिताः योऽन्यथाविपरीताचारःसमुद्यते ॥ ६ ॥ स्वोचितमेवधर्मंपृच्छति यदिति चतुर्णामाश्रमाणांधर्मश्चातुराश्रम्यं तेषामाश्रमाणां ॥ ७ ॥ तंद्रयर्धनिद्रा आलस्यमनुद्योगः अभ्यासोऽक्षरग्रहणं श्रवणंतदर्थविचारः ॥ ८ ॥ मानसंमनःसिध्यतेसत्यसंकल्पादिसिद्धिंप्राप्नोति ॥ ९ ॥ सम्यगुदितआचारःसमुदाचारस्तस्यलक्षणं समावृत्तानांसमापितगुरुकुलवासानांस्नातकानां सहधर्मचर्यंसहोभौचरतांधर्ममितिदंपत्योःसहाधिकारिकंधर्मंतच्चर्याफलंपुत्रजन्म प्रकर्षः यथाउषस्तस्यचाक्रायणस्यसर्वैर्ब्राह्मणैरज्ञाताःप्र

भरद्वाजउवाच किंकस्यधर्माचरणंकिंवाधर्मस्यलक्षणं ॥ धर्मःकतिविधोवापितद्भवान्वक्तुमर्हति ॥ ५ ॥ भृगुरुवाच स्वधर्माचरणेयुक्तायेभवंति मनीषिणः ॥ तेषांस्वर्गफलावाप्तिर्योन्यथासविमुह्यते ॥ ६ ॥ भरद्वाजउवाच यदेतच्चातुराश्रम्यंब्रह्मर्षिविहितंपुरा ॥ तेषांस्वेस्वेसमाचारास्तान्मेवक्तुमिहार्हसि ॥ ७ ॥ भृगुरुवाच पूर्वमेवभगवताब्रह्मणालोकहितमनुतिष्ठताधर्मसंरक्षणार्थमाश्रमाश्चत्वारोऽभिनिर्दिष्टाः तत्रगुरुकुलवासमेवप्रथममाश्रममुदाहरंति सम्यग्यत्रशौचसंस्कारनियमव्रतविनियतात्माउभेसंध्येभास्कराग्निदैवतान्युपस्थाय विहायतंद्र्यालस्येगुरोरभिवादनवेदाभ्यासश्रवणपवित्रीकृतांतरात्माग्निषवणमुपस्पृश्य ब्रह्मचर्याग्निपरिचरणगुरुशुश्रूषानित्यभिक्षाभैक्ष्यादिसर्वनिवेदितांतरात्मा गुरुवचननिर्देशानुष्ठानाप्रतिकूलोगुरुप्रसादलब्धस्वाध्यायतत्परःस्यात् ॥ ८ ॥ भवतिचात्रश्लोकः गुरुंयस्तुसमाराध्यद्विजोवेदमवाप्नुयात् तस्यस्वर्गफलावाप्तिः सिध्यतेचास्यमानसमिति ॥ ९ ॥ गार्हस्थ्यंखलुद्वितीयमाश्रमंवदंति तस्यसमुदाचारलक्षणंसर्वमनुव्याख्यास्यामः समावृत्तानांसदाचाराणांसहधर्मचर्यफलार्थिनागृहाश्रमोविधीयते धर्मार्थकामावाप्तिर्त्यत्रत्रिवर्गसाधनमपेक्ष्यागर्हितेनकर्मणाधनान्यादायस्वाध्यायोपलब्धप्रकर्षेणवाब्रह्मर्षिनिर्मितेनवाअद्रिसारगतेनवा हव्यकव्यनियमाभ्यासदैवतप्रसादोपलब्धेनवाधनेनगृहस्थोगार्हस्थ्यंवर्तयेत् तद्धिसर्वाश्रमाणांमूलमुदाहरंति गुरुकुलनिवासिनःपरिव्राजकायेचान्येसंकल्पितव्रतनियमधर्मानुष्ठायिनस्तेषामप्यतएवभिक्षाबलिसंविभागाःप्रवर्तंते ॥ १० ॥ वानप्रस्थानांचद्रव्योपस्कारइतिप्रायशःरवल्वेतेसाधवःसाधुपथ्यौदनाः स्वाध्यायप्रसंगिनस्तीर्थाभिगमनदेशदर्शनार्थंपृथिवींपर्यटंति तेषांप्रत्युत्थानाभिगमनाभिवादनानसूयवाक्प्रदानसुखशक्त्यासनसुखशयनाभ्यवहारसत्क्रियाचेति ॥ ११ ॥

स्तावादिदेवताउपदिशतोराज्ञासर्वर्त्विक्तुल्यदक्षिणाप्रदानहेतुः निर्मितं याजनमध्यापनंप्रतिग्रहश्च अद्रिसाराःमणिदिव्यौषधिस्वर्णाद्याकरास्तेभ्योगतेनप्राप्तेन भिक्षाऽतिथिभ्यः बलिर्भूमौहोमः संविभागःपुत्रादिभ्योविभजनं ॥ १० ॥ द्रव्योपस्कारःधनवर्जनं द्रव्योपस्करइतिपाठेद्रव्याणांफलमूलनीवारादीनांउपस्करःसंपादनं सुखशक्त्यासुखवत्याशक्त्यानतुदेहपीडयासत्क्रियाचकर्तव्येतिशेषः ॥ ११ ॥

Digitized by Google